

Preventie- en Handhavingsplan Heemstede

Voor de uitvoering van de Drank- en Horecawet 2014-2018

Inleiding

Gemeenten zijn sinds een jaar de belangrijkste uitvoerder van de Drank- en Horecawet (DHW). Zowel op juridisch gebied als op het terrein van handhaving en educatie is de gemeente de regisseur van het Nederlandse alcoholbeleid. Het verplichte Preventie- en Handhavingsplan (PenH-plan), geregeld in artikel 43a van de DHW, is de wettelijke bekrachtiging van dit gegeven.

De DHW is een bijzondere wet omdat een van de voornaamste doelen is dat ze onze jeugd beschermt tegen de schadelijke effecten die alcohol kan hebben op de gezondheid en de veiligheid. En elk kind heeft het recht om op een gezonde en veilige manier op te groeien. Met ingang van 1 januari 2014 is de leeftijdsgrens waarop alcohol aan jongeren verkocht mag worden verhoogd van 16 jaar naar 18 jaar. Jongeren onder de 18 jaar zijn strafbaar als zij in een publiekstoegankelijke ruimte alcohol bij zich hebben.

Het PenH-plan focust zich op het gemeentelijke terrein waar alcoholpreventie en handhaving samenkomen en elkaar kunnen versterken. In de wet is opgenomen dat het plan om de vier jaar geactualiseerd moet worden. Het Ministerie van Volksgezondheid, welzijn en sport heeft samen met het Trimbosinstituut een model PenH-plan aangereikt. Dit model is gebruikt voor het PenH-plan Heemstede.

De opbouw van het plan is als volgt. Na een beschrijving van de aard en omvang van het alcoholgebruik onder jongeren volgt een opsomming van het huidige beleid op het gebied van alcoholpreventie en handhaving. Vervolgens zijn de beleidsfocus en de interventies aan de beurt. Deze zijn opgesplitst in regelgeving en educatie/communicatie. Het plan sluit af met een paragraaf over de uitvoering en samenwerking met partners.

1. Alcoholgebruik jongeren

Jongeren zijn in de loop van de afgelopen decennia *meer, vaker én op jongere leeftijd* gaan drinken. In 2003 waren Nederlandse jongeren zelfs koplopers in Europa, als het ging om bingedrinken, oftewel het op een avond meer dan vijf drankjes drinken. Als jongeren in hun puberjaren veel drinken, neemt de kans toe dat ze later problemen met hun drankgebruik krijgen. Alcoholgebruik kan ongunstig zijn voor de ontwikkeling van de hersenstructuren omdat als hersendelen in ontwikkeling zijn, ze erg kwetsbaar zijn. Bij mensen die veel hebben gedronken in hun puberteit, blijkt dat bepaalde functies bij hen minder goed ontwikkeld zijn. Pubers met alcoholproblemen scoren lager dan andere jongeren op taalvaardigheid, intelligentie, aandacht en ruimtelijk inzicht.

Overmatig alcoholgebruik kan dus gevolgen hebben voor het brein, maar vergroot ook de kans op verkeersongevallen, letselschade, geweld (waaronder ook seksueel geweld) en onveilig vrijen. Vooral jongeren die veel drinken zijn vaker bij deze vormen van riskant gedrag betrokken.

Afgelopen decennium is sterk ingezet op het voorkomen van drinken door jongeren onder de 16. Gevolg was dat drankgebruik onder jonge pubers sterk afnam, vooral onder de jongste groep. Onder jongeren van 16 jaar en ouder veranderde er echter weinig. Zij verminderden hun alcoholgebruik niet. Bijna de helft van de jongeren van 16 jaar was de afgelopen maand een keer dronken of aangeschoten, zo blijkt uit de cijfers van 2011.

Als jongeren aan drank willen komen is dat relatief makkelijk in Nederland. Meer dan de helft van de verkooppunten (53%) leefde de oude leeftijdsgrens van 16 jaar niet na in 2013.

Het drankgebruik onder Heemstedse jongeren wordt eens in de vier jaar onderzocht via het scholierenonderzoek van de GGD (EMOVO). In onderstaande tabel staan de belangrijkste indicatoren voor het alcoholgebruik vermeld.

		2009-2010	2013-2014
Actuele alcoholdrinker	Klas 2	24%	8%
	Klas 4	73%	59%
Bingedrinker	Klas 2	12%	5%
	Klas 4	48%	43%

Van de EMOVO-deelnemers onder de 16 jaar heeft 25% in de maand voorafgaand aan het onderzoek alcohol gedronken en is 19% een bingedrinker. De scholieren die alcohol drinken zijn gemiddeld op 13-jarige leeftijd gestart met drinken.

De actuele drinkers noemen als locaties of gelegenheden waar ze meestal alcohol drinken:

- 70% bij anderen thuis;
- 41% in een café, bar, snackbar of op terras;
- 39% thuis, met anderen;
- 38% in een disco;
- 21% op straat, in een park of ergens anders buiten.

Van alle actuele drinkers zegt 36% dat hun ouders het goed vinden dat ze alcohol drinken en 25% zegt dat hun ouders niet weten dat ze alcohol drinken.

2.1 Huidig beleid alcoholpreventie

De gemeente Heemstede heeft het huidige beleid op het gebied van alcoholpreventie vastgelegd in het Beleidsplan Wet maatschappelijke ondersteuning/Lokaal volksgezondheidsbeleid 2012-2016 en specifiek voor jongeren in de Nota jeugd en onderwijs van 2011.

Primair zijn de jongeren en de ouders zelf verantwoordelijk voor een gezonde leefstijl. De taak van de overheid i.c. de gemeente is gericht op kennisoverdracht over het gebruik van genotmiddelen en de gevolgen van dit gebruik. Daarnaast is er een taak voor de overheid als individuele hulpverlening aan de orde is. De gemeente werkt met de onderstaande partners samen:

• Brijder (instelling voor verslavingszorg)

De gemeente subsidieert jaarlijks de inzet van Brijder voor 120 uur. Het gaat hierbij om de inzet van de preventieve tak van de organisatie. Zodra er sprake is van verslavingsproblematiek en langdurige hulpverlening noodzakelijk is, wordt dit gefinancierd vanuit andere bron. In 2013 zijn de volgende preventieve activiteiten ontplooid. Overigens hoeft de inzet niet altijd gekoppeld te zijn aan alcohol, het kan ook gaan om drugs-, internet-, gok- of een gameverslaving.

Onderwijs

Met College Hageveld en de Haemstede Barger bestaat al jaren goede samenwerking. Zij weten Brijder te vinden voor vragen of voor casussen waarin (overmatig) alcohol, drugs of gamen een rol speelt. In 2013 zijn medewerkers drie keer bij het Multidisciplinair overleg op school aanwezig geweest en zijn er diverse individuele- en groepsgesprekken gevoerd met leerlingen. Ook zijn er leerlingen gesproken die op het Sancta Maria en het Coornhert zitten, maar in Heemstede wonen. In totaal zijn 83 personen bereikt. Op beide Heemstedse scholen zijn 6 gastlessen gegeven. Met deze gastlessen zijn 146 personen bereikt.

Zorg: ABC-gesprekken (Advies, Begeleiding en Consultatie)

Middelengebruik is er in verschillende gradaties. Als experimenteelgedrag uit de hand loopt, kan dat van invloed zijn op leefgebieden als school en de thuissituatie. Jongeren zelf komen met vragen te zitten, maar ook ouders maken zich zorgen, evenals intermediairs, schoolbegeleiders en jeugdhulpverleners. Tijdens de ABC-gesprekken kunnen deze partijen bij Brijder terecht met vragen en probleemsituaties. In Heemstede is met 42 personen gesproken. Er waren zes verwijzingen van bureau Halt.

• L&F Advies en Stichting Kikid

Kennisoverdracht en bewustwording gebeurt via voorlichtingslessen op de 10 Heemstedse basisscholen en de twee scholen voor voortgezet onderwijs. De gemeente subsidieert de kosten. Aan de voorlichtingslessen van L&F Advies op de basisscholen is ook een bijeenkomst voor ouders gekoppeld. Stichting Kikid maakt theater- en voorlichtingsprojecten voor en door jongeren. Deze vorm sluit aan bij de belevingswereld van scholieren.

• Centrum voor Jeugd en Gezin

Ouders worden ook bereikt via de themabijeenkomsten die door het Centrum voor Jeugd en Gezin worden georganiseerd. Deze bijeenkomsten worden goed bezocht.

Signalering van jongeren met problematisch alcoholgedrag vindt veelal plaats via de school. Na afstemming met de CJG coach, die op de Heemstedse school actief is, worden deze jongeren in contact gebracht met de juiste hulpverlener.

Samenvattend kan geconcludeerd worden dat het beleid gericht is op collectieve preventie via het CJG en de scholen én specifieke hulpverlening via instanties als Brijder en de GGZ.

2.2 Huidig handhavingsbeleid

Het huidig handhavingsbeleid ten aanzien van alcohol gebruik is vastgelegd in de APV en de Drank- en horecawet.

Leeftijdsgrens 18 jaar	Dronkenschap/ doorschenken	Verboden drankgebruik
<ul style="list-style-type: none"> • Artikel 20 DHW lid 1: alcohol verstrekken aan 18 minners • Artikel 20 DHW lid 4: verplicht aanduiden van de leeftijdsgrens 	<ul style="list-style-type: none"> • Artikel 20 DHW lid 5: toelaten dronken personen • Artikel 252 Wetboek van Strafrecht: schenken aan dronken personen • Artikel 453 Wetboek van Strafrecht: verbod om zich dronken op de openbare weg te begeven 	<ul style="list-style-type: none"> • Artikel 2:48, lid 1 APV: verbod om op een openbare plaats alcoholhoudende drank te gebruiken of aangebroken flessen, blikjes e.d. met alcoholhoudende drank bijzich te hebben.

De gemeente Heemstede laat het toezicht op en handhaving van de DHW sinds eind 2013 uitvoeren door Milieudienst IJmond. Jaarlijks zijn hier 300 uur voor beschikbaar. Milieudienst IJmond voert het brandveiligheidstoezicht, het DHW-toezicht en het milieutoezicht integraal uit. In Heemstede zijn 70 vergunningen op grond van de DHW verstrekt. Deze vergunningen hebben betrekking op de volgende settings:

In overleg met de gemeente wordt jaarlijks een selectie gemaakt uit deze lijst voor de controles. Voor 2014 ligt er bij de controles nadruk op gelegenheden waar jongeren alcoholhoudende drank proberen te kopen: supermarkten, slijterijen en sportkantines. Milieudienst IJmond voert de volgende controles uit.

Basiscontrole

Voordat de leeftijdsgrens/dronkenschap inspecties worden uitgevoerd is het zaak de vergunningen actueel te hebben. Met een basiscontrole wordt vastgesteld of de vergunning nog op orde is (of er überhaupt een vergunning is) en of de leidinggevende ook echt aanwezig is. Jaarlijks is hiervoor 225 uur beschikbaar.

Leeftijdsgrens/dronkenschap inspectie

Deze inspecties vinden met name in de weekenden plaats. Jaarlijks is hiervoor 75 uur beschikbaar. Samenwerking met de politie is heel belangrijk voor dronkenschap inspecties. Milieudienst IJmond heeft slechts de bevoegdheid om toezicht te houden op de DHW-artikelen (toegang bieden aan dronken personen en naleving leeftijdsgrens). Handhaving met betrekking tot het schenken aan dronken personen is voorbehouden aan de politie.

Als bij een controle overtredingen worden geconstateerd zijn de volgende sancties mogelijk:

Onderwerp	Artikel	College	Burgemeester
Intrekken vergunning	31 DHW	X	
Schorsen vergunning	32 DHW		X
Dwangsom/bestuursdwang	125 Gemeentewet	X	
Sluiting horeca-inrichting	174 Gemeentewet	X	
Verwijderen van bezoekers	36 DHW	X	
Bestuurlijke boete	44 DHW e.v.		X

Three strikes out	19a DHW	X
Strafbaarstelling < 18 jaar	45 DHW	X

College = sanctiemogelijkheid voor College of burgemeester.

Burgemeester = sanctiebevoegdheid voor burgemeester.

Intrekken van de vergunning

Het intrekken van een vergunning is een bevoegdheid van de burgemeester. Tot intrekking kan worden overgegaan als bepaalde verbodsbepalingen uit de DHW niet worden nageleefd. Als zich in een inrichting feiten voor doen die gevaar opleveren voor de openbare orde of als niet langer voldaan wordt aan de inrichtingseisen of de eisen gesteld aan de leidinggevende kan de burgemeester tot intrekken van de vergunning besluiten.

Schorsen van de vergunning

Naast het intrekken van de vergunning kan de burgemeester de DHW-vergunning voor een periode van maximaal 12 weken schorsen. De lengte van de schorsingsperiode kan de burgemeester afstemmen op de ernst van de overtreding. Tijdens een schorsing kan geen nieuwe DHW-vergunning worden verleend.

Bestuursdwang/dwangsom

De dwangsom kan worden gezien als een alternatief voor bestuursdwang. De gedachte achter het opleggen van een dwangsom is dat het voortduren van een overtreding wordt beëindigd (of een potentiële overtreding niet zal optreden) wanneer de overtreder weet dat hij dan een geldbedrag verschuldigd is. De uitvoeringspraktijk laat zien dat het vaak al voldoende is om te dreigen met een dwangsom om iemand tot het naleven van regels te bewegen.

Sluiting van een horecagelegenheid

Dit is een vorm van bestuursdwang. Met dit instrument kan een illegale situatie daadwerkelijk worden beëindigd.

Verwijderen van bezoekers

De burgemeester heeft de bevoegdheid om personen de toegang tot ruimtes te ontzeggen waar in strijd met de wet alcoholhoudende drank wordt verstrekt.

Bestuurlijke boete

De bestuurlijke boete kan door de burgemeester rechtstreeks - zonder tussenkomst van de rechter - worden opgelegd. De boete die wordt geïnd valt toe aan de gemeente. Een bestuurlijke boete kan niet samen met een andere bestuurlijke- of strafrechtelijke sanctie worden opgelegd. Het Besluit Bestuurlijke Boete Drank- en Horecawet bevat een overzicht bij welke overtredingen een bestuurlijke boete kan worden opgelegd. De hoogte van de boete is afgestemd op de ernst van de overtreding, of er sprake is van herhaling en er wordt onderscheid gemaakt naar de grootte van de onderneming.

Three strikes out

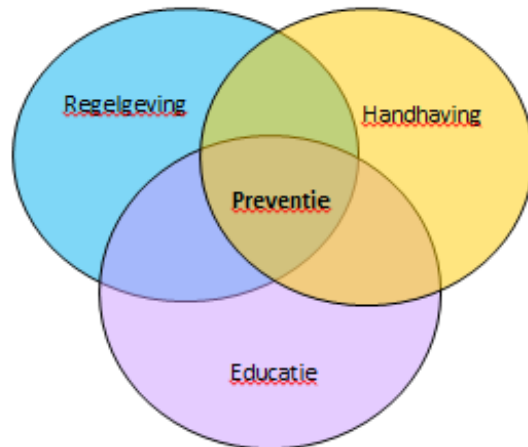
Deze sanctie houdt in dat de burgemeester de verkoop van alcohol in een supermarkt kan verbieden wanneer deze supermarkt voor de derde maal in één jaar een overtreding van artikel 20, eerste lid DHW begaat (het niet vaststellen van de leeftijd bij de verkoop van alcoholhoudende drank). De burgemeester kan bepalen hoe lang het recht om alcohol te verkopen wordt ontnomen; minimaal 1 week tot maximaal 12 weken. Deze sanctie kan door middel van bestuursdwang geëffectueerd worden.

Strafb aarstelling jongeren onder de 18 jaar

Jongeren onder de 18 jaar zijn strafbaar wanneer zij alcoholhoudende drank aanwezig hebben op "voor het publiek toegankelijke plaatsen". Daarbij maakt het niet uit of de verpakking (blikje, flesje) wel of niet geopend is. De strafbaarheid geldt niet in huis. De verantwoordelijkheid voor alcoholconsumptie thuis ligt bij de ouders. De jongere is evenmin strafbaar in een supermarkt of slijterij. De alcohol die daar wordt verkocht is niet voor consumptie ter plaatse bedoeld. Het blijft de verantwoordelijkheid van de drankverstrekker om geen alcoholhoudende drank aan jongeren onder de 18 jaar te verkopen. Op alle andere "voor het publiek toegankelijke plaatsen" is de jongere wel strafbaar. Het gaat dan om bijvoorbeeld: de openbare weg, plantsoenen, stationshallen, overdekte winkelcentra, portieken, e.d. Ook wanneer de jongere in een café, discotheek, tijdens een evenement, in een stadion, e.d. alcoholhoudende drank bij zich heeft, is hij/zij strafbaar. Artikel 45 is een strafrechtelijke sanctie. Dit betekent dat de sanctie alleen door een BOA en een politieagent opgelegd kan worden. De sanctieoplegging vindt plaats onder verantwoordelijkheid van het Openbaar Ministerie. Op overtreding van dit artikel kan een sanctie worden opgelegd uit de 1e categorie.

3. Beleidsfocus

Dit plan is gebaseerd op een integrale visie. Er is immers sprake van een preventie én handavingsplan. Dat impliceert dat meerdere afdelingen binnen de gemeenten - en dus ook meerdere type maatregelen - worden ingezet bij de aanpak van de alcoholproblematiek. In het Preventiemodel van Reynolds zijn de beleidspijlers zichtbaar gemaakt.

De pijlers staan deels op zichzelf maar overlappen elkaar ook. Juist in de overlap zien we het integrale preventiebeleid terug. Alcoholgebruik is het resultaat van een combinatie van factoren. De persoon, zijn sociale omgeving, het aanbod van drank en het overheidsbeleid vormen samen een systeem dat uiteindelijk de keuze van de gebruiker bepaalt. Alcoholpreventie kan nooit alleen op het individu gericht zijn. Het meest succesvol zijn strategieën die vooral de omgeving van de drinker beïnvloeden. En in die omgeving van de jonge drinker spelen alcoholverstrekkers, scholen en ouders een belangrijke rol. In dit PenH-plan staat daarom de omgeving van de jonge drinker centraal.

Doelgroep preventie- en handnavingsplan

Doelgroep van dit preventie- en handnavingsplan zijn jongeren (tot 18 jaar) en jongvolwassenen (18 tot en met 24 jaar). Het accent ligt nadrukkelijk op de groep onder de 18 jaar. Het is bekend dat de gezondheidsschade van alcoholgebruik het grootst is onder de 18 jaar. Jongeren onder de 18 jaar zijn fysiek nog niet geheel volwassen en met name de hersenen zijn nog volop in ontwikkeling. Alcohol kan deze ontwikkeling schaden. Met dit gegeven in het achterhoofd heeft de centrale overheid de leeftijdsgrens voor verkoop én bezit van alcohol verhoogd naar 18 jaar. Het toezicht op de naleving van deze leeftijdsgrens wordt als een belangrijke prioriteit beschouwd binnen het gemeentelijk preventie- en handnavingsbeleid.

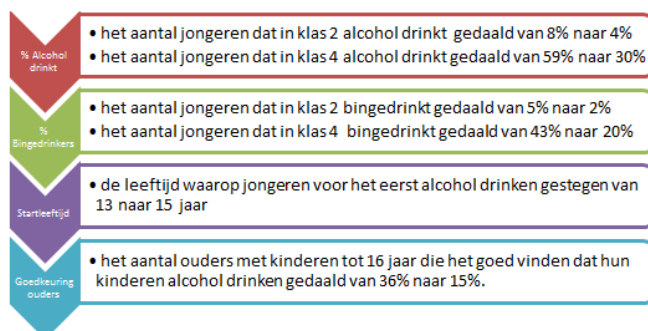
Doelstellingen van beleid

Artikel 43a van de DHW schrijft voor dat de doelstellingen van het beleid duidelijk moeten zijn. Op basis van de Drank- en Horecawet kunnen twee algemene hoofddoelstellingen worden onderscheiden:

- Afname alcoholgebruik en de schadelijke gevolgen van alcoholgebruik onder de 18 jaar.
- Afname dronkenschap onder jongvolwassenen (18 tot en met 24 jaar).

De ambitie van dit beleidsplan is dat jongeren op een zo gezonde en veilig mogelijke wijze kunnen opgroeien, zodat hun talenten zo optimaal mogelijk tot ontwikkeling kunnen komen.

Gekozen is om de algemene doelstellingen als volgt te concretiseren. In 2018 is:

De volgende kanttekening is hierbij op zijn plaats. De doelstellingen zijn ambitieus geformuleerd omdat het drinken van alcohol in openbare ruimte en horeca voor minderjarigen sinds 1 januari jl. geheel verboden is. Het is de verantwoordelijkheid van de jongere zelf en de ouders om dit verbod na te leven. De overheid kan het naleven van het verbod bevorderen door sterk in te zetten op handhaving en voorlichting. Handhaving achter de voordeur is echter niet mogelijk.

Bij het EMOVO-onderzoek dat in het schooljaar 2017-2018 zal worden gehouden zal duidelijk worden of voornoemde ambities waar zijn gemaakt. Dit sluit niet uit dat er tussentijds ook de vinger aan de pols zal worden gehouden. Milieudienst IJmond rapporteert over de resultaten van het door haar gehouden toezicht. Daarnaast zullen ook signalen van het CJG en de vele contacten die de gemeente heeft met de scholen, Casca en de Brijder een indicatie kunnen geven of er een daling van het alcoholgebruik waarneembaar is.

4. Inzet interventies

Om de beleidsdoelstellingen te realiseren wordt zoals voormeld ingezet op handhaving, regelgeving en educatie. De onderstaande maatregelen worden en zullen ingezet worden:

Setting	Handhaving	Regelgeving	Educatie
Detailhandel	Toezicht	-	Communicatie over DHW en alcoholregels
Horeca/ evenementen	Toezicht (leeftijdsgrenzen) Toezicht doorschenden Handhavingstappenplan	Aanvullende eisen tav ontheffing DHW bij evenementen	Communicatie over DHW en alcoholregels
Thuis/ouders	-	-	Alcoholopvoeding Uitgaansopvoeding Communicatie over DHW en alcoholregels
Sport/ Jongeren-centrum	Toezicht Toezicht doorschenden Handhavingstappenplan	Schenktijden beperken	Communicatie over DHW en alcoholregels
Scholen	-	Overleg over interne regels op school	Overleg scholen over alcoholvoorlichting aan ouders en jongeren Communicatie over DHW en alcoholregels
Openbare ruimte	Toezicht openbaar dronkenschap	-	-

De nieuwe maatregelen/activiteiten worden hieronder toegelicht.

Regelgeving

De DHW geeft gemeenten verschillende verordenende bevoegdheden. In het licht van de twee hoofdthema's van dit plan (leeftijdsgrens en dronkenschap) is bekeken welke verordenende bevoegdheden een expliciete meerwaarde hebben in het terugdringen van de alcoholproblematiek. Daarbij is gekozen voor de volgende maatregelen:

- Beperken schenktijden paracommercie

Het vastleggen van de schenktijden in de paracommercie is een wettelijke verplichting voor gemeenten. Wij hebben in het kader van het tegengaan van oneerlijke concurrentie met de horeca in de APV de schenktijden beperkt. In de APV is hierover het volgende opgenomen:

Een paracommerciële rechtspersoon kan uitsluitend alcoholhoudende dranken verstrekken vanaf 1 uur voor aanvang tot 2 uur na afloop van een activiteit die wordt uitgeoefend in verband met de statutaire doelen van die rechtspersoon.

De landelijke koepels van de sportbonden adviseren hun leden over het alcoholbeleid. Wij zullen met de sportverenigingen in overleg treden over hun alcohol- en schenkbeleid.

- Voorwaarden stellen aan evenementen

Het naleven van de leeftijdsgrens voor alcohol is moeilijk voor veel alcoholverstrekkers. Dit geldt ook voor het naleven van de bepalingen rondom dronkenschap en doortappen. Op evenementen is de naleving nog een fractie lastiger. Door de schaalgrootte, tijdelijke personeelskrachten en het gebrek aan een structurele controlesystematiek is de naleving vaak slecht. De DHW biedt gemeenten de mogelijkheid om voorwaarden te stellen aan het verlenen van een ontheffing van de DHW, zoals dat bij evenementen het geval is (artikel 35, lid 2). Van die mogelijkheid wordt gebruik gemaakt om een 'alcoholmodule' in de aanvraag van de ontheffing mee te nemen. Met de alcoholmodulen worden aanvragers verplicht om te omschrijven hoe ze op leeftijd (en zaken als dronkenschap) gaan controleren.

Educatieve/communicatieve activiteiten

Dit PenH-plan kent twee einddoelgroepen: jongeren onder de 18 jaar en 18-25 jarigen. In hoofdstuk 2 werd al uitgelegd dat preventie activiteiten het beste gericht kunnen zijn op de omgeving van deze groepen. Voor een belangrijk deel gaat het daarbij om de sociale en professionele omgeving van jongeren. Daarom staan omgevingsgerichte educatieve activiteiten centraal in deze paragraaf. Daarbij onderscheiden we drie doelgroepen die invloed kunnen hebben op het alcoholgebruik van jongeren: alcoholverstrekkers, ouders en scholen.

Hierbij zij opgemerkt dat de landelijke overheid afgelopen jaar de grote voorlichtingscampagne NIX18 is gestart. Deze campagne zal periodiek worden herhaald. Het bereik van deze campagne is groot en de lokale activiteiten zijn aanvullend hierop.

- Alcoholverstrekkers

Met de term alcoholverstrekkers worden alle personen bedoeld die verantwoordelijk zijn voor een adequate naleving van de eerder genoemde bepalingen in de DHW. Dat kunnen zijn horecaondernemers, barpersoneel, barvrijwilligers, portiers, caissières, filiaalmanagers etc. Van deze professionals wordt verwacht dat ze de leeftijdsgrens voor de verstreking van alcohol kennen en naleven, evenals het

verbod op doorschenken bij dronkenschap en het toelaten van personen in kennelijke staat van dronkenschap in de onderneming, vereniging of het evenement.

Tijdens de bezoeken van Milieudienst IJmond worden de regels onder de aandacht gebracht. De preventieve toezichtcontroles vinden vaak overdag plaats en er is direct contact met de drankverstrekker, waardoor ook voorlichtings- en bewustwordingsinstrumenten zijn in te zetten.

• **Onderwijs**

De school is een belangrijke pedagogische omgeving voor jongeren. Ook als het gaat om alcoholgebruik leren jongeren op school wat wel en niet verstandig is. Gedragsverandering creëren via voorlichtingsprogramma's blijkt lastig, zo niet onmogelijk. Toch is het relevant dat jongeren geïnformeerd raken over de risico's van alcoholgebruik. Niet zozeer om gedrag te beïnvloeden, maar om het gebruik te de-normaliseren en daarmee aan draagvlak te werken voor handhaving en specifieke regelgeving. Met name de informatie over wat alcohol met de hersenontwikkeling doet is bruikbaar hierbij. Dat geldt niet alleen voor jongeren, maar ook voor ouders. Op de Heemstedse basisscholen wordt voor de groepen 8 gebruik gemaakt van het aanbod van L&F en voor het VO van Stichting Kikid. In overleg met de scholen zal bekeken worden of deze programma's voldoende effectief zijn en/of alternatieve interventies beschikbaar zijn.

Een goed schoolprogramma biedt meer dan voorlichting en besteedt ook aandacht aan regels voor leerlingen en personeel met betrekking tot alcoholgebruik bij schoolfeesten, kampen, excursies en studiereizen.

In het overleg met de VO scholen zal worden gemonitord hoe de scholen in de gemeente omgaan met de regels rond de nieuwe leeftijdsgrens met betrekking tot alcohol en welke maatregelen zij nemen wanneer bij schoolfeesten, kampen, excursies en studiereizen toch wordt gedronken. Gezien de nieuwe leeftijdsgrens mogen vrijwel alle leerlingen in het voortgezet onderwijs geen alcohol in bezit hebben in openbare gelegenheden en daarmee lijkt een alcoholvrij schoolbeleid zoals College Hageveld en Haemstede Barger hebben, de meest voor de hand liggende keuze. Dit houdt in dat er ook geen drank wordt geschonken aan 18 plussers en docenten. Bekeken wordt of scholen moeite hebben met de handhaving van de regels bij bijvoorbeeld feesten. Daar waar mogelijk wordt bekeken of toezichthouders van de gemeente een ondersteunende rol kunnen spelen.

• **Ouders en de thuissituatie**

Ouders hebben een belangrijke rol in de ontwikkeling van het alcoholgedrag van hun kinderen. Diverse studies hebben uitgewezen dat vooral het hanteren van normen en het stellen van regels (geen alcohol drinken) beginnend alcoholgebruik uit kan stellen en de kans op probleemdrinken verlaagt. Het succesvol uitstellen van drinken werkt alleen als zowel de ouders als de kinderen worden geïnformeerd over de nadelen van alcoholgebruik op jonge leeftijd.

Adviezen met betrekking tot alcoholopvoeding zullen vraaggericht door het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) in samenwerking met de scholen aan ouders worden aangeboden. Ook van belang is het contactmoment dat de GGD met ingang van 2015 met alle scholieren van 15/16 jaar heeft. Tijdens dit persoonlijk contact zal ook het genotmiddelengebruik besproken worden.

Ook door regels te stellen die niet expliciet gaan over alcoholgebruik, kunnen ouders invloed hebben op het alcoholgebruik van hun kind. Dan gaat het vooral over afspraken omtrent uitgaan, zoals staptijden, hoe vaak per week ze uit mogen.

Via diverse relevante kanalen (GGD, Brijderstichting, Centrum voor Jeugd en Gezin, lokale media, ouderavonden op scholen en in sportverenigingen) worden ouders voorgelicht over een adequate opvoedstijl.

Sinds de opening van het CJG in 2010 worden er regelmatig themabijeenkomsten voor jongeren en ouders georganiseerd. Alcoholmatiging is een thema dat ook aan bod is geweest en dat ook de komende jaren in combinatie met "andere verleidingen" volop aandacht zal krijgen.

5. Uitvoering en effectmeting

Uitgangspunt van dit plan is het beïnvloeden van de omgeving van de jonge drinker zodat deze 'verleid' wordt meer gezonde en veilige keuzes te maken met betrekking tot alcohol. Zoals in hoofdstuk 2 is geschetst, werkt alcoholbeleid het beste als op meerdere beleidspijlers tegelijkertijd wordt ingezet. Dat impliceert ook dat er in de uitvoering meerdere partners en stakeholders betrokken zijn. De belangrijkste samenwerkingspartners en de organisatiestructuur zijn:

Politie	Hotspots in kaart brengen, veiligheid tijdens inspecties, jongeren vragen naar ID en eventuele samenwerking met betrekking tot de aanpak van doortappen vanuit het Wetboek van strafrecht en openbare dronkenschap (artikel 252 resp. 453).
Ondernemers/verenigingen	Meedenken over systeemontwikkeling, training personeel/vrijwilligers.
Scholen	Overleg over intern schoolbeleid (in kader van Lokale Educatieve Agenda) en over informatievoorziening richting ouders.
Gezondheids-organisaties	Partners als de GGD en de Brijder zijn belangrijk bij de uitvoering en ontwikkeling van educatieve interventies.
Regiogemeenten	Inwoners bewegen zich over gemeentegrenzen heen. Veel jongeren gaan naar school buiten Heemstede en bezoeken uitgaansgelegenheden in de regio. In VRK-verband is er overleg over handhaving en preventie-activiteiten.

Het effect van de maatregelen uit dit plan wordt primair gemeten met de gezondheidsmonitor van de GGD. Dit onderzoek wordt een keer per vier jaar uitgevoerd. De eerstvolgende meting is in 2017 waarvan de resultaten in 2018 bekend zullen zijn.